

I Конференција младих у пољопривреди Републике Српске Обудовац, 18-20. септембар 2024. године

Закључци конференције

I Конференција младих у пољопривреди Републике Српске окупила је преко 250 учесника, младих пољопривредних произвођача, предавача и гостију, као прва и највећа конференција која је по први пут на једном месту окупила овако велики број младих људи везаних за аграрни сектор из свих крајева Републике Српске. Конференцију је организовала Мрежа младих агропредузетника уз свесрдну подршку Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске, Привредне коморе Републике Српске, Универзитета у Бањој Луци и ЈУ Центра за друштвено политичка истраживања, те финансијску и материјалну подршку бројних спонзора, а генерални покровитељ био је Кабинет предсједника Републике Српске.

Током тродневне конференције млади су имали прилику да се упознају, остварују контакте, присуствују интересантним предавањима и презентацијама, учествују у панел дискусијама као слушаоци или панелисти, да посјете Међународни сајам пољопривреде у Бијељини – Интерагро 2024, те остваре директан контакт са излагачима на сајму и представницима МПШВ РС и учествују у отвореним разговорима. У више наврата је наглашено да је ова конференција историјска прекретница и битан догађај за будућност села Републике Српске. Истовремено, конференција је прва активност пројекта „Село Републике Српске – моје мјесто за живот“ чија суштина је интегрисана подршка селу, пољопривреди и пронаталитетној обнови кроз досезање до што већег броја људи и породица, малих пољопривредних произвођача.

Такође, учесници су се осврнули на релевантност теме младих широм свијета јер се многе земље суочавају са проблемом депопулације и нестанка села, напуштања руралних подручја, и све се више ставља фокус на програме оснаживања младих као главних актера у трансформацији прехранбених система, улагање у предузетничке идеје и нову енергију, а све с циљем да би се остварила ревитализација руралних подручја што је кључно за производњу хране и управљање територијом. Закључено је такође да урбанизација има своја ограничења и да је тренд индустријализације довео до загађености, пренапучености и нарушавања квалитета живота у градовима. Овакав тренд уједно представља шансу за село и прилику која се може на адекватан начин искористити.

Дискусије и стручна предавања на Конференцији допринијели су да се формирају и усвоје врло конкретни закључци и приједлози за даље дјеловање и рад. Поменути закључци сажети су у виду теза у наставку:

- Млади и пољопривреда су главни стубови на којима настаје и расте Република Српска, те је од суштинског значаја да се ради на очувању пољопривредних ресурса, те стварању перспективе и развоју амбијента за останак младих у руралним подручјима и настањивање свих оних који пожелеле да се настане на селу;
- Неопходно је што скорије кренути са креирањем и реализацијом политике руралног развоја, чија ће окосница бити стварање повољних услова за живот на селу, односно, изједначавање услова живота на селу и у граду у смислу доступности основних животних потреба сваког појединца, што обухвата читав спектар услуга, од јавног превоза, квалитетне путне комуникације, здравствене заштите, образовања, до приступа широкопојасном интернету;
- Да би политика руралног развоја имала ефекте, потребно је на нивоу органа власти заговорати да политика руралног развоја дјелује синхронизовано са другим политикама, од пољопривредне и регионалне до пореске, образовне, демографске, туристичке, културне и свих других политика, тако би се комплетна Влада укључила у задржавање младих породица и стварање повољних услова за живот на селу;
- Кад је у питању прилагођавање пољопривредне политике потребама младих, потребно је предвидјети програмско дјеловање кроз пакете мјера, од финансијске подршке и субвенција до техничке помоћи и менторства како би млади успјели у свом пословном подухвату и како би се проценат неуспјеха и одустајања свео на минимум;
- Осмислити и прилагодити потребама младих пакете мјера, укључујући субвенције за рјешење стамбеног питања на селу, повољнији и лакши приступ обрадивом земљишту, подстицаје и олакшице за пољопривредне задруге и младе породице, менторство и техничку помоћ за развој пословања и развој вјештина, подстицаје за покретање бизниса, повољна кредитна средства и аранжмане као нпр. кредитне линије ИРБ за куповину напуштених сеоских имања и/или изградњу нових имања, те адаптацију/санацију постојећих породичних имања како би се побољшали услови живота на селу са циљем останка, односно кредитне линије која би омогућила младим пољопривредницима почетни капитал уз грејс период дужи од 3 године;
- Потребно је системски стимулисати развој услужних пољопривредних дјелатности (употреба дрона за разне сврхе, резивање воћа, бербa воћа, итд.), те стимулисати развој непољопривредних дјелатности на селу (агротуризам, поправке радних машина, фризерски салони и др.) кроз пореске олакшице, смањене комуналне таксе и др.
- Кроз политике руралног развоја потребно је осмислити и обезбиједити подршку локалном организовању и активном ангажовању заједнице и младих, њиховом укључивању у израду планова, политика и стратегија уз паролу „ништа о младима без младих“, што треба да буде звијезда водилја у свим демократским процесима да би постепено довела до смјене генерација и да би се подстакла демографска обнова села;

- Од изузетног је значаја радити на промјени парадигме да је село социјална категорија како би се промијенио негативан имиџ који сеоска подручја имају у очима младих људи и како би се утицало на то да се мијења негативна перцепција друштва о селу, и у тај се посао и пројекте мора укључити шира друштвена заједница са актерима као што су специјализоване агенције, образовне институције, медији, организације цивилног друштва, организације младих, и слично;
- Постојећи ентузијазам и инспиративне приче треба експлоатисати и агресивније промовисати и у овај посао укључити младе лидере, ентузијасте, узоре и медије како би се шириле инспиративне и успјешне приче и даље стварао позитиван амбијент за покретање нових предузетничких идеја, пословних подухвата и иницијатива;
- Потребно је уложити све напоре да се иде у корак с технолошким достигнућима у пољопривреди, од основног до вишег образовања и праксе, јер су иновације и дигитализација глобално гледајући допринијели да се постигне много већа продуктивност, конкурентност и ефикасност пољопривредне производње, што захтијева модернизацију и ревидирање наставних планова и програма на свим нивоима образовања у пољопривреди, те освјежавање и модернизацију наставних процеса и практичне наставе;
- Ситуација са запошљавањем пољопривредних занимања је нешто повољнија него раније, али још увијек има простора за бољу синергију и континуиран дијалог образовног и приватног сектора, да би млади брже нашли посао у пољопривреди и да би приватни сектор добио обучене и квалификоване раднике са вјештинама које њима требају;
- Кроз подстицајне мјере и програме подршке подстицати младе да се више баве прерадом, јер то води додавању нове вриједности, креирању радних мјеста, развоју локалне привреде и диверсификацији активности на селу, чиме рурална подручја постају интересантнија и привлачнија за живот;
- Уврстити годишње активности Мреже младих агропредузетника заједно са годишњом конференцијом младих у пољопривреди у Правилник о подстицајима за развој села и пољопривреде;
- Оформити радну групу сачињену од представника Мреже младих агропредузетника која ће учествовати у креирању Правилника о подстицајима Републике Српске гдје ће заступати интересе младих, кандидовати нове мјере подршке развоју пољопривреде и села и давати приједлоге за унапријеђење постојећих мјера;
- У сарадњи са Министарством пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске, Привредном комором, Универзитетом у Бањој Луци, ЈУ Центром за друштвено политичка истраживања, Министарством породице, омладине и спорта и свим другим релевантним институцијама, Мрежа младих агропредузетника треба да настави да развија концепт „Село Републике Српске – моје мјесто за живот“ као стратешки оквир за унапријеђење социјалног амбијента руралних подручја, нарочито из аспекта младих и породичних људи;

- Увести континуирану едукацију и неформално образовање младих пољопривредних произвођача у Републици Српској како би били упућени у најновије трендове и достигнућа у пољопривреди али и развој финансијске писмености, познавања прописа и сл.
- Осим старосне доби, валоризовати брачни статус носиоца пољопривредног газдинства и број дјеце приликом одређивања критеријума за подстицајне мјере, давање у закуп и концесију пољопривредног земљишта и др.;
- Мрежа младих агропредузетника развиће сервис пословног савјетовања, књиговодствене и правне подршке за младе носиоце пољопривредних газдинстава;
- Мрежа младих агропредузетника треба да настави да окупља и шири број младих чланова како би се чуо њихов глас, анализирале њихове потребе и њихове идеје и приједлози каналисали према релевантним инстанцама, да заговара позиционирање питања младих високо на љествици приоритета и да постане партнер властима кроз демократско учествовање у разради политика, мјера и стратегија.

Мрежа младих агропредузетника